

Motion till riksdagen 2019/20:3390

av **Ulla Andersson m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2019/20:23 Skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla kontanttjänster

---

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla institut som tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner ska tillhandahålla platser för kontantuttag och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyldigheten att tillhandahålla platser för dagskasseinsättningar ska gälla alla institut som tillhandahåller betalkonton till företag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att insättningsmöjligheter för privatpersoner ska ingå i begreppet kontanttjänster och tillkännager detta för regeringen.

Bakgrund

Propositionen bygger på delbetänkandet Tryggad tillgång till kontanter (SOU 2018:42) av Riksbankskommittén. I propositionen föreslås att svenska kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut ska vara skyldiga att tillhandahålla kontanttjänster i betryggande utsträckning i hela landet. Förslaget innebär att institut eller filialer som tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner till konsumenter ska tillhandahålla platser för kontantuttag och att institut eller filialer som tillhandahåller betalkonton till företag ska tillhandahålla platser för dagskasseinsättningar.

Vänsterpartiet välkomnar förslagen i propositionen då vi länge har drivit kravet att bankerna ska åläggas att tillhandahålla vissa kontanttjänster. Vi har dock några invändningar och förslag på kompletteringar, vilka vi redogör för nedan.

Vilka ska omfattas?

Regeringen anför att det bör vara institut som tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner, dvs. har inlåning från allmänheten till transaktionskonton eller lönekonton, som bör tillhandahålla platser för kontantuttag. På motsvarande sätt bör skyldigheten att tillhandahålla platser för dagskasseinsättningar gälla institut som tillhandahåller betalkonton till företag.

I propositionen föreslår regeringen, i linje med utredningens förslag, att skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster endast ska gälla institut och filialer som den 1 juli närmast föregående år hade mer än 70 miljarder kronor i inlåning från allmänheten. I sitt remissvar på utredningen invänder Riksbanken mot denna avgränsning. Den konstaterar att en reglering som ålägger kreditinstituten att erbjuda grundläggande betaltjänster till sina kunder innebär ett förtydligande av det ansvar som redan i dag åligger dem, t.ex. att ta emot allmänhetens insättningar. Riksbanken anför vidare att detta ansvar, som får anses vara en del av ett kreditinstituts tillstånd att driva verksamhet, ska kunderna kunna förvänta sig att dessa institut tar. Riksbanken framhåller också att det kan ses som en rimlig motprestation mot bakgrund av de betydande fördelar som banksektorn åtnjuter genom de statliga skyddsnet som finns om ett kreditinstitut får finansiella problem. Vänsterpartiet delar denna analys. Alla institut som tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner ska tillhandahålla platser för kontantuttag. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

På motsvarande sätt ska skyldigheten att tillhandahålla platser för dagskasseinsättningar gälla alla institut som tillhandahåller betalkonton till företag. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Vad ska omfattas?

Regeringen föreslår alltså, som nämnts ovan, att kreditinstitut ska vara skyldiga att tillhandahålla kontanttjänster i betryggande utsträckning i hela landet. Detta definieras i propositionen som att institut som tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner till konsumenter ska tillhandahålla platser för kontantuttag och att institut som tillhandahåller betalkonton till företag ska tillhandahålla platser för dagskasseinsättningar. Propositionen innehåller däremot inget förslag på att kreditinstituten ska vara skyldiga att ta emot privatpersoners insättningar. Detta är märkligt och Riksbanken påpekar i sitt remissvar att det måste finnas en symmetri mellan uttags- och insättningsmöjligheter. Enligt Riksbanken är risken annars stor att möjligheterna för privatpersoner att göra insättningar kommer att minska ytterligare i framtiden. Riksbanken anför vidare att det för många konsumenter skulle vara svårt att förstå varför de kan ta ut kontanter från ett konto men inte sätta in några. Vänsterpartiet delar synen att den som vill växla in kontanter mot kontotillgodohavande måste kunna göra det via sitt bankkonto. Insättningsmöjligheter för privatpersoner ska ingå i begreppet kontanttjänster. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Krav på handlare och restauranger

Propositionen innehåller förslag som stärker *tillgången* till kontanter. Detta är bra, men minst lika viktigt är att stärka möjligheterna till att kunna *använda* kontanter. PRO och Sveriges Konsumenter framhåller i sina remissvar att allt fler handlare och restauranger med den nuvarande utvecklingen kommer att sluta acceptera kontanter, vilket de menar kommer att drabba glesbygden och de människor som är i digitalt och ekonomiskt utanförskap. Sveriges Konsumenter och PRO föreslår att det ska införas krav på handlare och restauranger att acceptera kontanter som betalningsmedel. De påpekar dock att en sådan reglering måste göras på rätt sätt. De refererar bl.a. till regleringen i Danmark, där man gjort undantag i vissa branscher för sena kvällar och nätter för att minska rånrisken. Synpunkterna om rånrisk och handlares och restaurangers säkerhet är viktiga att beakta. Vi förutsätter därför att regeringen tillsätter en utredning i syfte att lämna förslag som innebär krav på handlare och restauranger att acceptera kontanter som betalningsmedel.

Föreningars och företags rätt till betalkonto

Föreningar och företag omfattas inte av samma rätt till betalkonto med grundläggande funktioner som enskilda konsumenter. Detta har kritiserats av såväl Riksbanken som Finansinspektionen. I länsstyrelsernas årsrapport från 2015 framgår också att problemen med tillgång till grundläggande betaltjänster påverkar föreningslivet och tillväxten för företagare negativt. Vänsterpartiet delar denna syn. Föreningar och företag bör omfattas av rätten att öppna betalkonto med grundläggande funktioner. Vi förutsätter att regeringen ser över denna fråga.

Ulla Andersson (V)

Ali Esbati (V)

Tony Haddou (V)

Andreas Lennkvist Manriquez (V)

Ilona Szatmari Waldau (V)

Ida Gabrielsson (V)

Christina Høj Larsen (V)

Daniel Riazat (V)

Ciczie Weidby (V)